

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA z JĘZYKA POLSKIEGO

IV Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie

Podstawa prawna do opracowania Przedmiotowych Zasad Oceniania:

1. Przedmiotowe zasady oceniania zostały opracowane na podstawie wytycznych zawartych w Rozporządzeniu MEN z dnia 10 czerwca 2015 r. (poz. 843) w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych, a także Rozporządzenia MEN z dnia 11 sierpnia 2016 r. (poz. 1278) zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

Rozporządzenia MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83 poz. 562 ze zm.), § 3 ust.3 i ust. 4.

2. Statut Szkoły : Rozdział XIII Ocenianie Wewnątrzszkolne.
3. Podstawa Programowa.

Nauczanie języka polskiego odbywa się według programu:

- zakres podstawowy i rozszerzony: Program nauczania przedmiotu język polski autorstwa Marioli Pobludńskiej (wyd. OPERON, seria „Ciekawi świata”). Program dopuszczony do użytku szkolnego przez Ministra Edukacji Narodowej i wpisany do wykazu programów nauczania języka polskiego w klasach I–III liceum ogólnokształcącego w zakresie podstawowym i rozszerzonym oraz w klasach I–III liceum profilowanego i I–IV technikum w zakresie podstawowym na podstawie opinii rzeczoznawców: dr. Marka Gumkowskiego i dr. Wita Górczyńskiego. Numer w zestawie DKOS-5002-53/07

1. Formy aktywności uczniów i ich waga:

Formy aktywności	waga
Matury próbne (wypracowania klasowe PP/PR)	3
Testy czytania ze zrozumieniem (w nich streszczenia)	3
Sprawdziany (np. z nauki o języku, po omówieniu lektur z gwiazdką, powtórki do matury)	3
Próbne egzaminy (ogólnoszkolne)	%
Kartkówki (około 15 - 20 min.) z trzech ostatnich lekcji lub ze znajomości treści lektury	2
Odpowiedź ustna (w tym wypowiedzi ustne typu maturalnego)	2
Referaty, prezentacje, zadania dodatkowe*	1 - 2
Zadanie domowe	1
Recytacje	1
Aktywność (w tym obecność podczas pisania prac sprawdzających*, przygotowanie/ przyniesienie materiałów dodatkowych, np. tekstów wierszy, prowadzenie zeszytu, praca grupowa i indywidualna na lekcji)	1- 2 - 3

*Waga oceny przygotowanego przez ucznia wystąpienia zależy od jego wkładu pracy, wprowadzenia materiałów dodatkowych, poziomu prezentacji (środki retoryczne) itp. (waga 1- jako aktywność, waga 2- jako odpowiedź ustna).

*Aktywność rozumiana jako obecność na zapowiedzianych pracach kontrolnych, ma wagę zależną od wagi danej pracy pisemnej.

Kryteria oceniania osiągnięć ucznia

Ocena niedostateczna (1)

- otrzymuje ją uczeń, który:

- nie zdobył podstawowych wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej;
- nie interesuje się przebiegiem zajęć;
- nie uczestniczy w lekcji;
- opuszcza prace klasowe;
- nie przygotowuje zadań domowych;
- nie uczestniczy w zajęciach uzupełniających (np. koło maturalne).

Ocena dopuszczająca (2)

- otrzymuje ją uczeń, który:

- ma fragmentaryczną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- pobieżnie zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i interpretuje go z pomocą nauczyciela;
- rozpoznaje podstawowe związki przyczynowo-skutkowe;
- sytuuje w czasie i przestrzeni tylko najważniejsze wydarzenia literackie;
- rozpoznaje przybliżony czas powstania wskazanego tekstu kultury na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej;
- odszukuje najważniejsze informacje w źródle pisanym;
- wykorzystuje z pomocą nauczyciela znalezione informacje;
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- dostrzega niektóre typy błędów językowych;
- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- redaguje z pomocą nauczyciela teksty własne;
- aktywnie słucha wykładu i określa jego tematykę.

Ocena dostateczna (3)

- otrzymuje ją uczeń, który:

- ma niepełną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie przeprowadza chociaż fragmentaryczną jego interpretację;
- wiąże elementarne fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe;
- selekcjonuje podstawowe wydarzenia literackie;
- przyporządkowuje wcześniej poznany tekst kultury (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) określonej epoce literackiej;

- odnajduje najważniejsze informacje zawarte w kilku źródłach pisanych, dokonuje ich wspólnej analizy porównawczej;
- wykorzystuje znalezione informacje;
- przeprowadza analizę źródeł informacji;
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- dostrzega różne typy błędów językowych;
- przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu i potrafi go streścić;
- odróżnia fakty od opinii.

Ocena dobra (4)

- otrzymuje ją uczeń, który:

- ma podstawową wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w typowych sytuacjach;
- dobrze zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i interpretuje go;
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe;
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie;
- rozpoznaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz określa jego powiązania z kontekstem historycznym;
- samodzielnie dokonuje analizy wskazanego tekstu kultury;
- znajduje i porównuje informacje zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- określa podstawowe funkcje tekstów (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną);
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy;
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie.

Ocena bardzo dobra (5)

- otrzymuje ją uczeń, który:

- ma pełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w różnych sytuacjach problemowych;
- szczegółowo zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie go interpretuje;
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe i wyciąga wnioski;
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór;
- sprawnie podaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz jego powiązania z kontekstami: historycznym, filozoficznym i artystycznym;

- samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji określonego tekstu kultury;
- odszukuje i porównuje dane zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach, samodzielnie je interpretuje;
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury;
- samodzielnie ocenia wydarzenia kulturalne;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- określa funkcje tekstów (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną, poznawczą, komunikacyjną i społeczną);
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy;
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami;
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji.

Ocena celująca (6)

- otrzymuje ją uczeń, który:

- ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową, posługuje się nimi w różnych trudnych sytuacjach problemowych (w tym laureat olimpiady);
- szczegółowo zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem trudny tekst literacki i samodzielnie go interpretuje;
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe i wyciąga wnioski;
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór;
- bezbłędnie podaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz jego powiązania z kontekstami: historycznym, filozoficznym i artystycznym;
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury i je ocenia;
- samodzielnie dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji wskazanego tekstu kultury;
- zna literaturę dotyczącą sztuki i wydarzeń kulturalnych, stosuje tę wiedzę w różnych sytuacjach problemowych;
- odnajduje i porównuje dane zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach, samodzielnie je interpretuje;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- określa funkcje tekstów (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną, poznawczą, komunikacyjną i społeczną);
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej, stosując zróżnicowane formy wypowiedzi;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy i ich uzasadnienie;

- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami, wyciąga wnioski;
- samodzielnie rozwija swoje zainteresowania;
- potrafi swoją wiedzę zainteresować innych;
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji i na zajęciach pozaszkolnych.

ZASADY OCENIANIA

1. Zadania pisemne typu maturalnego oceniane są punktowo, o ogólnej ocenie decyduje suma zdobytych punktów.

Obowiązująca **skala ocen** stosowana w przypadku oceny wypracowań typu maturalnego (punkty PP: 0-50; PR: 0-40):

PP	PUNKTY - OCENY - PROCENTY		
	(0 – 19)	ndst	0% - 39%
	(20 – 25)	dop	40% - 50%
	(26 – 35)	dst	51% - 70%
	(36 – 44)	db	71% - 89%
	(45 - 50)	bdb	90% - 100%
PR	(0-11)	ndst	0% - 29%
	(12-20)	dop	30%- 51%
	(21-28)	dst	52%-71%
	(29-34)	db	72%-86%
	(35-37)	bdb	87%- 94%
	(38-40)	cel	95%-100%

Obowiązująca **skala ocen** stosowana w przypadku oceny testów czytania ze zrozumieniem (0-20 punktów):

(0 - 8)	ndst	0%-40%
(9-11)	dop	45%-55%
(12-14)	dst	60%-70-%
(15-17)	db	75%-85%
(18-20)	bdb	90%-100%

2. Testy (sprawdziany) np. z nauki o języku również mogą być oceniane punktowo wg następującej skali:

ndst	0% - 39%
dop	40% - 50%
dst	51% - 70%
db	71% -89%
bdb	90%-100%

3. Pozostałe formy aktywności ucznia oceniane są poza skalą punktową. Poziom wiedzy i umiejętności uczniów ocenia się, biorąc pod uwagę kompetencje ucznia jako odbiorcy rozmaitych tekstów literackich, ikonicznych i popularnonaukowych, twórcy wypowiedzi pisemnych i ustnych oraz nadawcy wypowiedzi. Diagnoza wstępna (uczeń zdolny/z trudnościami itp.) odbywa się przez obserwacje, rozmowy, wywiady, zadania sprawdzające, analizę opinii z poradni itp. Oceniane osiągnięcia uczniów to:

- 1) odbiór rozmaitych komunikatów (czytanie, słuchanie, oglądanie, analiza, interpretacja, wartościowanie);
 - 2) tworzenie wypowiedzi (mówionych, pisanych; głównie argumentowanie, szukanie informacji; kompozycja; wartościowanie; kompetencja językowa);
 - 3) przekazywanie informacji (umiejętności retoryczne, w tym mowa ciała, tempo, głośność wypowiedzi, kompetencja językowa itp.).
4. Podstawą do wystawienia **oceny półrocznej** oraz **oceny końcoworocznej** jest średnia ważona:

Średniej ważonej przyporządkowuje się ocenę szkolną następująco:

średnia	stopień
0 - 1,75	niedostateczny
1,76 - 2,4	dopuszczający
2,5 - 3,4	dostateczny
3,5 - 4,4	dobry
4,5 – 5,4	bardzo dobry
Powyżej 5,5* i laureaci olimpiad	celujący

*Nauczyciel wystawiając ocenę sugeruje się powyższą tabelą, jednak zgodnie z WO, to nauczyciel podejmuje ostateczną decyzję o ocenie. Zob. poniższe warunki i tryb oceniania uczniów.

Plan kontroli

1) Odpowiedzi ustne:

- co najmniej 1 ocena w semestrze z przygotowania do lekcji, odpowiedzi/aktywności ustnej, np. odpowiedź z ostatnich lekcji, referat, udział w dyskusji lekcyjnej, prezentacja, recytacja, w tym system plusów i minusów przeliczanych na oceny szkolne (trzy minusy = ndst, np. za brak tekstu lektury; trzy plusy = bdb, np. za głos w dyskusji); dodatkowe oceny w formie niezapowiedzianej kartkówki z trzech ostatnich lekcji (kryteria jak przy odpowiedzi ustnej).

2) Odpowiedzi pisemne:

- 2 dłuższe prace pisemne w semestrze (np. typu maturalnego, sprawdzian z zakresu historii literatury, teorii literatury lub/i nauki o języku),
- kartkówki z bieżącego materiału i z czytania lektur,
- co najmniej jeden test czytania ze zrozumieniem (jako praca lekcyjna, domowa, omawiane na bieżąco),
- różnorodne prace domowe (omawiane na lekcji; losowo wybierane do oceny przez nauczyciela w domu itp.),
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego (kompletność notatek, zadań domowych sprawdzana np. podczas odpowiedzi ustnej ucznia).

Minimalna ilość ocen z języka polskiego w semestrze to cztery lub pięć (pięć w klasach o profilu humanistycznym).

Warunki i tryb oceniania uczniów

- Podstawową formą bieżącego sprawdzania wiedzy, umiejętności i oceniania ucznia jest: odpowiedź ustna, kartkówka (krótka forma pisemna), sprawdzian (dłuższa forma pisemna, w tym rozprawka, czyli zadanie typu maturalnego), aktywność i zaangażowanie ucznia (np. obecność, przygotowanie do lekcji). Czas trwania odpowiedzi ustnej nie może przekroczyć 10 minut, a kartkówki 20 minut.
- Kartkówka obejmuje mały zakres materiału (3 lekcje tematyczne) i, podobnie jak kartkówka ze znajomości treści lektury, nie wymaga wcześniejszej zapowiedzi.
- Uczeń odpowiada ustnie przy biurku nauczyciela, może wtedy przyjąć pozycję siedzącą lub stojącą. Gdy uczeń zabiera głos w dyskusji, czyta zadanie domowe, wygłasza referat itp. może pozostać na swoim miejscu (w ławce).
- W sytuacji, gdy uczeń (grupa uczniów) przeszkadza innym, nauczyciel ma prawo go upomnieć, wpisać uwagę lub poprosić go do odpowiedzi (ustnej, pisemnej) i wstawić ocenę, zadać dodatkową pracę domową.
- Klasie przysługuje 1 dzień bez pytania (i bez kartkówki) w tygodniu, który uzgadnia z nauczycielem (zadania domowe mogą być sprawdzane). W takim dniu możliwe jest wspólne ustalenie dłuższych prac pisemnych (wypracowania klasowe, sprawdziany). Brak możliwości wpisów typu bz, np a w ich miejsce wprowadzenie systemu plusów i minusów (uwaga: za brak pisemnego zadania – ndst).
- Nauczyciel informuje uczniów o planowanej pracy klasowej co najmniej tydzień wcześniej i zapisuje ją w e-dzienniku.
- Ustalając ocenę półroczną i roczną nauczyciel liczy średnią ważoną ocen (z uwzględnieniem plusów i minusów, wg dziennika elektronicznego), zaokrąglając ją odpowiednio na ocenę wyższą (np. 3,5 = db) lub niższą (np. 3,4=dst), uwzględnia przy tym możliwości ucznia, jego zaangażowanie i aktywność (na lekcji, ale też udział w konkursach, prowadzenie Kroniki Szkoły itp.), obecność na lekcjach - także podczas pisania dłuższych prac klasowych, systematyczność w nadrabianiu ewentualnych zaległości oraz zaliczaniu ważnych prac klasowych (np. na zakończenie działu, powtórki maturalne). Niezaliczenie ważnej partii materiału (ocena zaznaczana na czerwono, zielono – lektury z gwiazdką), skutkuje obniżeniem oceny półrocznej/rocznej o jeden stopień.
- Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną z nieobecności na zapowiedzianych ważnych sprawdzianach (poza dłuższą chorobą) – rubryka „aktywność/przygotowanie do lekcji” – waga zgodna z klasyfikacją pracy kontrolnej.
- Informację o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej nauczyciel przekazuje uczniom na tydzień przed radą klasyfikacyjną, a o zagrożeniu oceną niedostateczną, na trzy tygodnie przed terminem rady klasyfikacyjnej (dokonuje wpisu do e-dziennika, informuje wychowawcę; jako wychowawca informuje rodzica).

Warunki zaliczenia przedmiotu

- Klasyfikacja z języka polskiego przeprowadzana jest zgodnie z ustaleniami WO (rozdz. 8 Statutu Szkoły).
- Prace klasowe zamykające kolejne działy kształcenia (w tym zadania powtórkowe w klasie maturalnej), są priorytetowe. Dotyczy to również kartkówek z lektur obowiązkowych (zaznaczonych w podstawie programowej gwiazdką). Jeśli uczeń nie zaliczy któregoś z tych zadań, ma obniżoną o stopień ocenę półroczną/roczną.

Ocenianie uczniów z opiniami z poradni

Nauczyciel uwzględnia zalecenia poradni pedagogiczno – psychologicznej i dopasowuje PZO do indywidualnych możliwości ucznia, np. zwalnia go z pamięciowego opanowywania tekstu, wydłuża czas pisania prac, przyjmuje zadania pisane przy pomocy komputera, ocenia przede wszystkim zawartość merytoryczną jego wypracowań.

Warunki poprawy wyników

- Omówienie i poprawa prac pisemnych (wypracowań maturalnych, testów czytania ze zrozumieniem, sprawdzianów, kartkówek) odbywa się na jednej całej godzinie lekcyjnej lub jej części, w terminie do dwóch - trzech tygodni od ich przeprowadzenia. Uczniowie uzgadniają z nauczycielem termin poprawy ocen w terminie do około dwóch tygodni od daty oddania i omówienia przez nauczyciela danej pracy kontrolnej.
- Poprawa oceny z odpowiedzi ustnej (na życzenie ucznia) odbywa się w terminie nie dłuższym niż tydzień i obejmuje kilka jednostek lekcyjnych (do pięciu), z których nauczyciel wybiera temat wypowiedzi dla ucznia.
- Nauczyciel może podjąć decyzję o braku możliwości poprawy oceny (np. ndst za brak zadania domowego).
- Jeśli uczeń (unika lekcji) nie stawia się na ustalony termin poprawy pracy kontrolnej, nauczyciel może podjąć decyzję o braku możliwości poprawy oceny. Jeśli jest to ważna praca klasowa, w tym powtórka maturalna, nauczyciel może również zobligować ucznia do jej poprawy na pierwszej lekcji, na której uczeń się pojawi, ewentualnie traktować to podejście jako drugi termin (czyli bez możliwości poprawy).
- Uczeń z ważnego powodu nieobecny na lekcji podczas pracy kontrolnej, ma obowiązek do 2 tygodni od pierwszego terminu, zaliczyć zaległy sprawdzian. Dopuszcza się możliwość podejścia do pisania zaległej pracy w terminie poprawkowym (decyzja nauczyciela).
- Uczeń ma obowiązek systematycznego „zdobywania” ocen, nie ma możliwości zaliczania w miesiącu klasyfikacji zaległych prac pisemnych celem podwyższania oceny na wyższą niż ta przewidywana na koniec roku/półrocza (w wyjątkowych sytuacjach nauczyciel może podjąć inną decyzję).

Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów i przekazywanie informacji o ocenach uczniowi i jego rodzicom:

- Ocenę osiągnięć uczniów są na bieżąco odnotowane w e-dzienniku.
- Nauczyciel gromadzi wszystkie prace kontrolne, które na życzenie są każdorazowo udostępniane do wglądu uczniowi i jego rodzicom (po wcześniejszym uzgodnieniu terminu), w szczególnych przypadkach powielane. Prace kontrolne przechowywane są do końca danego roku szkolnego.
- Informacje o ocenie (szczegółowych kryteriach – dot. wypowiedzi pisemnych) przekazywane są uczniowi na bieżąco, na jego prośbę dodatkowo argumentowane, ale indywidualne omawianie prac nie może odbywać się kosztem lekcji całej klasy.
- Ocenę z prac pisemnych nauczyciel nie odczytuje głośno bez zgody uczniów.
- Informacje o ocenach ucznia przekazywane są rodzicowi podczas wywiadówek, spotkań indywidualnych, poprzez wgląd do dziennika elektronicznego.
- Informacja o zagrożeniu oceną niedostateczną przekazywana jest zgodnie z wytycznymi zawartymi w WO.

